

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ใน 5 ด้าน คือ ด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ ด้านการประเมินผลโครงการ และปัญหาการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรในการวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ซึ่งมีทั้งสิ้น 100 โรงเรียน

1.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 100 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 200 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 500 คน จากโรงเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2544

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด คือ แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.2 แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.3 แบบสังเกตการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตอนที่ 2 การนำหลักการแนวคิด “เกษตรทฤษฎีใหม่” เข้าสู่การเรียนการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาอย่างสมบูรณ์ถูกต้อง รวมทั้งสิ้น 500 ฉบับ เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 100 ฉบับ แบบสอบถามครูผู้รับผิดชอบโครงการ 200 ฉบับ และแบบสอบถามนักเรียน จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียนแกนนำดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้เป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ จำนวน 4 โรงเรียน และได้เข้าสังเกตการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ในโรงเรียนเดียวกันกับที่เข้าสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลที่รวบรวมได้อธิบายเป็นความเรียง

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลที่รวบรวมได้แล้ว อธิบายเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 สรุปได้เป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและนักเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 32.00 มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี ร้อยละ 90.00 มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.00 มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร 11 - 15 ปี ผู้บริหารทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยร้อยละ 60.00 มีความรู้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 86.00 ได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง

ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.50 มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี ร้อยละ 87.00 มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 86.00 สอนกลุ่มประสบการณ์วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยร้อยละ 72.00 มีความรู้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 75.00 ได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.50 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.50 มีอายุ 12 ปี ร้อยละ 75.00 บิดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ และร้อยละ 73.00 มารดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่

ตอนที่ 2 ด้านรูปแบบกิจกรรม

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.00 ปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบที่ 2 รองลงมา ร้อยละ 37.00 ปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบที่ 1 ผู้บริหารร้อยละ 84.00 ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรม โดยศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารต่างๆ ร้อยละ 54.00 ประชุมกับคณะครูในโรงเรียนและผู้นำชุมชนในการเลือกรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 80.00 ใช้เกณฑ์ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและบริเวณพื้นที่ในการพิจารณาเลือกรูปแบบกิจกรรม ร้อยละ 80.00 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบแก่ครูในโรงเรียนโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการชี้แจง

รูปแบบที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 94.59 ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมทำนาข้าว เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะสามารถทำเป็นอาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนทั้งหมดใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ปลูกโดย คัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

รูปแบบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 95.16 ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเกษตรผสมผสานในรูปแบบที่ 2 เพื่อให้ได้ผลผลิตหลายชนิดไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน ร้อยละ 80.64 ให้ข้อมูลว่าหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน คือ การเน้นปฏิบัติกิจกรรมที่เอื้อกันระหว่างพืชและสัตว์

รูปแบบที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่าโรงเรียนเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการโดยส่งนักเรียนไปฝึกปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกหรือสมนาคุณปราชญ์ชาวบ้านโดยเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้ และนำผลผลิตจากโครงการให้เป็นของกำนัลบางครั้ง

ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.00 มีส่วนร่วมเลือกรูปแบบกิจกรรมโดยเป็นคณะกรรมการพิจารณาเลือกรูปแบบ ร้อยละ 70.00 คิดว่าวิธีที่เหมาะสมในการเลือกรูปแบบกิจกรรม คือ ให้ผู้บริหาร คณะครูและชุมชนร่วมกันเลือก ร้อยละ 88.50 เห็นว่ารูปแบบที่เรียนเลือกปฏิบัติมีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน โดยร้อยละ 47.50 เห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 98.50 ได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรมจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ร้อยละ 95.00 พอใจในการปฏิบัติงานตามรูปแบบกิจกรรมที่โรงเรียนเลือก โดยร้อยละ 57.00 พอใจในระดับปานกลาง

รูปแบบที่ 1 ครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวนทั้งหมด ให้ข้อมูลว่าชนิดของพันธุ์ข้าวที่โรงเรียนปลูก คือ ข้าวเจ้า ร้อยละ 89.19 ทำนาแบบนาดำ ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติในการทำนาข้าว ครูจำนวนมากที่สุดร้อยละ 53.35 เพาะเมล็ดข้าวโดยนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำไว้ 2 วัน จากนั้นนำขึ้นตากอีก 2 คืน ร้อยละ 51.35 ไถนาโดยใช้รถไถนาแบบเดินตาม ร้อยละ 91.89 หว่านกล้าโดยใช้ไถไถคราดจากนั้นหว่านพันธุ์ข้าวลงไปแล้วจึงไถกลบ ร้อยละ 91.89 ตกกล้าเมื่ออายุ 40 - 60 วัน โดยใช้มือถอน ร้อยละ 91.89 ปักดำโดยใช้วิธีไถพรวนแล้วจึงปักดำแบบสับหว่าง ครูจำนวนทั้งหมดใช้วิถีธรรมชาติในการกำจัดวัชพืช และศัตรูพืช บำรุงรักษาโดยการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก การเก็บเกี่ยวครูจำนวนทั้งหมดใช้วิธีเกี่ยวข้าวด้วยมือโดยใช้เคียว

รูปแบบที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวนมากที่สุดร้อยละ 95.16 ให้ข้อมูลว่า การทำเกษตรแบบผสมผสานที่โรงเรียนให้ความสำคัญ คือ การปลูกพืชผักสวนครัว โดยผักที่ทุกโรงเรียนปลูก คือ ผักบุ้งจีน ร้อยละ 96.77 ให้ข้อมูลว่าพืชสมุนไพรที่โรงเรียนปลูก คือ ว่านหางจระเข้ ครูจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่า ไม้ดอกไม้ประดับที่โรงเรียนปลูก คือ ต้นดอกเข็ม ร้อยละ 24.19

ให้ข้อมูลว่าพืชไร่ที่โรงเรียนปลูก คือ ข้าวโพด ครูจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่า ไม้ผลที่โรงเรียนปลูก คือ ต้นกล้วยน้ำหว่า ร้อยละ 90.13 ให้ข้อมูลว่าไม้ยืนต้นที่โรงเรียนปลูก คือ ต้นกระถินณรงค์ ร้อยละ 66.12 ให้ข้อมูลว่าเห็ดที่โรงเรียนเพาะ คือ เห็ดฟาง ครูจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่า สัตว์ที่โรงเรียนเลี้ยง คือ ไก่พันธุ์เนื้อ ร้อยละ 68.55 ให้ข้อมูลว่า การวางแผนการผลิตในการทำเกษตรแบบผสมผสาน คือ ผลิตให้มีความหลากหลาย

รูปแบบที่ 3 ครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่า เหตุผลในการนำปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ คือ เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญได้รับการยอมรับจาก ผู้เรียนและชุมชน และผู้บริหารให้การสนับสนุน ครูผู้รับผิดชอบโครงการทราบข้อมูลของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านจากการสอบถามครู และสอบถามบุคคลในท้องถิ่น จำนวนของปราชญ์ชาวบ้านมีความเพียงพอ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น โรงเรียนไม่ได้ใช้งบประมาณ

ตอนที่ 3 ด้านการเตรียมการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.00 กำหนดนโยบายโดยการประชุมครูและ ผู้ปกครอง ร้อยละ 92.00 กำหนดวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานโครงการเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนการเตรียมการปฏิบัติงานโครงการ ร้อยละ 83.00 ใช้วิธีประชุมคณะกรรมการร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ร้อยละ 48.00 ได้แต่งตั้งครูที่อยู่สายวิชาต่างๆ มาร่วมรับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 89.00 เตรียมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรโดยจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ร้อยละ 87.00 ได้ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ร้อยละ 85.00 ได้ประสานงานขอความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเตรียมอาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ส่วนหลักการเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในโครงการ ร้อยละ 85.00 ใช้หลักความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ร้อยละ 94.50 มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยร้อยละ 49.50 ร่วมกับคณะครู ผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการวางแผนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 78.00 ได้ประชาสัมพันธ์โครงการโดยชี้แจงโครงการให้นักเรียนทราบ ร้อยละ 76.00 มีส่วนช่วยประสานงานโดยเป็นผู้ประสานงานกับบุคลากรภายในโรงเรียน ร้อยละ 74.50 มีส่วนช่วยด้านงบประมาณโดยช่วยสำรวจจำนวนงบประมาณที่ต้องใช้ ร้อยละ 95.00 เตรียมพื้นที่ด้วยการพัฒนาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ร้อยละ 72.50 เตรียมอาคารสถานที่โดยปรับปรุงอาคาร

สถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และผู้บริหารร้อยละ 75.00 ได้เตรียมวัสดุอุปกรณ์โดยสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้

ตอนที่ 4 ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ

ผู้บริหารจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 92.00 มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 97.00 ช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้รับผิดชอบโครงการด้วยการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ร้อยละ 79.00 สนับสนุนด้านการบูรณาการด้วยการจัดหาตำราเอกสารให้ครูศึกษา ผู้บริหารร้อยละ 90.00 นิเทศติดตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยการสอบถามครูผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 82.00 ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการจัดซื้อผลผลิต โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนช่วยซื้อผลผลิตในโครงการ ส่วนการนำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ขยายผลไปสู่ชุมชน ผู้บริหารจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 75.00 ได้เชิญชุมชนมาเยี่ยมชมโครงการ ร้อยละ 92.00 ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยร้อยละ 28.50 ได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง ร้อยละ 23.50 ได้รับสนับสนุนด้านความรู้ความเข้าใจจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 43.50 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 21.50 ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์จากชุมชน ร้อยละ 30.00 ได้รับการสนับสนุนด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์จากเกษตรตำบลเกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด ร้อยละ 14.50 ได้รับการสนับสนุนด้านการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ครูจำนวนมากที่สุดร้อยละ 69.50 ให้ข้อมูลว่าให้ความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรแก่นักเรียนด้วยการแจกเอกสารให้ศึกษา ร้อยละ 49.00 ให้นักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมในโครงการตามความถนัดและความสนใจ ร้อยละ 73.50 ให้ข้อมูลว่า นักเรียนร่วมกับครูเป็นผู้เลือกชนิดของพืชผักที่ปลูก และสัตว์ที่เลี้ยง ร้อยละ 72.50 ให้ข้อมูลว่า แหล่งน้ำของโรงเรียนมีความพอเพียงสำหรับใช้ทำการเกษตร ร้อยละ 78.00 ให้ข้อมูลว่า ปุ๋ยที่โรงเรียนใช้ในการเพาะปลูกได้มาจากการที่ครูและนักเรียนร่วมกันผลิต ร้อยละ 95.00 บูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าไปในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพโดยร้อยละ 65.50 ได้บูรณาการในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.00 ได้จัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและได้จัดกิจกรรมตามแผนโดยทำในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.00 จัดกิจกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยทำในระดับปานกลาง และร้อยละ 51.50 วัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสภาพที่แท้จริงโดยทำในระดับปานกลาง ร้อยละ 79.50 ให้ข้อมูลว่าพืชผักต่างๆ เป็นผลผลิตหลักที่โรงเรียนได้รับจากโครงการ ร้อยละ 76.00 ได้จำหน่ายผลผลิตให้โครงการอาหาร

ผลผลิตหลักที่โรงเรียนได้รับจากโครงการ ร้อยละ 76.00 ได้จำหน่ายผลผลิตให้โครงการอาหารกลางวัน โดยร้อยละ 78.00 ให้ข้อมูลว่าแหล่งจำหน่ายผลผลิต คือ โครงการอาหารกลางวัน และ สหกรณ์โรงเรียน ร้อยละ 76.00 นำรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตไปลงทุนหมุนเวียนใช้ในกิจกรรมด้านต่างๆ ของโครงการ ร้อยละ 60.00 ให้ข้อมูลว่าชุมชนได้ให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานในการดำเนินงานโครงการ ร้อยละ 62.00 ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนให้บริการเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่แก่ชุมชนโดยเชิญชุมชนมาเยี่ยมชมโครงการ ร้อยละ 69.50 ให้ข้อมูลว่าประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจากการดำเนินงานโครงการ คือ นักเรียนมีอาหารกลางวันบริโภค

นักเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 79.50 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากการสอนของครูประจำชั้น ร้อยละ 66.50 และนักเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 69.00 เข้าร่วมกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียน ร้อยละ 51.00 วางแผนปฏิบัติกิจกรรมในโครงการร่วมกับเพื่อน ร้อยละ 67.50 ได้จัดการกับผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ โดยร้อยละ 87.50 ได้ปลูกพืชผักสวนครัว ร้อยละ 68.00 เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและสนใจของตนเอง ร้อยละ 80.50 ให้ข้อมูลว่า ครูให้ความรู้เรื่องการเกษตร โดยอธิบายขั้นตอนอย่างละเอียดแล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเอง และครูจะให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา ร้อยละ 82.50 ใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในชั่วโมงเรียนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 79.50 ได้รับความรู้ในเรื่องการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักในเรื่องการเตรียมดิน ร้อยละ 73.00 ได้รับความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมี ในเรื่องการเพาะปลูก ร้อยละ 63.50 ได้รับความรู้เรื่องวิธีให้อาหารสัตว์ ในการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 44.50 ได้รับความรู้เรื่องการเพาะเมล็ด ในเรื่องการขยายพันธุ์พืช ร้อยละ 8.00 ได้รับความรู้เรื่องระยะเวลาการขยายพันธุ์ ในเรื่องการขยายพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 55.00 ได้รับความรู้เรื่องระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวในเรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิตร้อยละ 48.50 ได้รับความรู้เรื่องการทำไข่เค็ม ในการถนอมอาหาร ร้อยละ 19.00 ได้รับความรู้ในเรื่องการทำมะพร้าวแก้ว ในเรื่องการแปรรูปผลผลิต ร้อยละ 62.50 ต้องการนำผลผลิตไปจำหน่ายให้โครงการอาหารกลางวัน ร้อยละ 64.50 มีรายได้จากการขายผลผลิต โดยร้อยละ 50.50 มีรายได้ประมาณ เดือนละ 10 - 30 บาท ร้อยละ 44.50 นำรายได้ไปลงทุนทำกิจกรรมการเกษตรต่อไป ร้อยละ 44.00 ให้ข้อมูลว่า ผู้ปกครองได้ร่วมกิจกรรมโครงการโดยเป็นวิทยากรด้านการทำการเกษตร ร้อยละ 59.00 รายงานผลหลังปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นในแต่ละกิจกรรม ร้อยละ 79.50 ให้ข้อมูลว่าประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม คือ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติที่บ้าน รองลงมาร้อยละ 70.50 เห็นว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ร้อยละ 82.50 ให้ข้อมูลว่า การเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีความรับผิดชอบ รองลงมาร้อยละ 69.50 ทำให้มีความขยัน จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 46.50 ทำให้รู้จักการประหยัดคอดอม นักเรียน

นักเรียนเกือบทั้งหมดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยร้อยละ 61.62 ชอบในระดับปานกลาง ร้อยละ 95.00 นำความรู้ที่ได้จากโครงการไปเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ร้อยละ 71.00 ให้เหตุผลว่าทำให้มีรายได้พอกินพอใช้ รองลงมาร้อยละ 45.50 เห็นว่าสามารถนำไปประกอบอาชีพอยู่กับครอบครัวได้ โดยไม่ต้องไปหางานทำในเมือง

ตอนที่ 5 ด้านการประเมินผลโครงการ

ผู้บริหารจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 95.00 ให้ข้อมูลว่าวิธีประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ คือ สังเกตการปฏิบัติงาน ร้อยละ 98.00 ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินผล ร้อยละ 75.00 มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมินผล ร้อยละ 87.00 ใช้เกณฑ์การมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นเกณฑ์ในการประเมินผล ร้อยละ 93.00 นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

ครูจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 94.00 ให้ข้อมูลว่าประเมินผลโดยสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน ร้อยละ 65.00 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลโดยร่วมกับคณะครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำขึ้น ร้อยละ 74.00 ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงาน และร้อยละ 63.00 รายงานผลการปฏิบัติงานภาคเรียนละครั้ง ร้อยละ 74.00 ประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ของนักเรียนโดยพิจารณาจากความร่วมมือและความสนใจของนักเรียน

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 91.00 ให้ข้อมูลว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 54.00 คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 76.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน โดยปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 60.00 คือ ขาดเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครูศึกษา ร้อยละ 84.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคในการให้บุคลากรปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 65.00 คือ บุคลากรมีน้อยต้องรับภาระงานมาก ร้อยละ 87.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคในการประสานงานเพื่อปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 85.00 คือ การให้ความช่วยเหลือไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 93.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในโครงการเกษตร

ทฤษฎีใหม่ฯ โดยปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 90.00 คือ งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอ ร้อยละ 78.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเตรียมอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ โดยปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 77.00 ขาดงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 76.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการบูรณาการกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ โดยปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 66.00 คือ ขาดคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 63.00 ให้ข้อมูลว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 49.00 คือ ขาดการวางแผนด้านการนิเทศติดตามผล ร้อยละ 66.00 ให้ข้อมูลว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 59.00 คือ ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 86.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามรูปแบบของกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 50.50 คือ ขาดข้อมูลเอกสารในการปฏิบัติตามรูปแบบ ร้อยละ 78.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการวางแผนปฏิบัติ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 68.50 คือ แผนการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระบบ ร้อยละ 80.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการประชาสัมพันธ์โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 46.00 คือ ประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 80.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการประสานงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด ร้อยละ 54.50 คือ ได้รับการช่วยเหลือไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 87.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 72.00 คือ งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ ร้อยละ 84.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการเตรียมพื้นที่เพื่อใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 51.50 คือ พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ 79.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 58.00 คือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ ร้อยละ 85.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 64.00 คือ ขาดงบประมาณจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ร้อยละ 80.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรแก่นักเรียน ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 64.50 คือ ขาดเอกสาร แหล่งวิชาการค้นคว้า ร้อยละ 71.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการจัดนักเรียนรับผิดชอบกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 39.50 คือ นักเรียนไม่มีเวลาปฏิบัติกิจกรรม ร้อยละ 65.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการสอนในกลุ่มประสบการณ์วิชาอื่นๆ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ร้อยละ 45.00 คือ ขาดคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ร้อยละ 56.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคในด้านผลผลิตที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบมากที่สุด ร้อยละ 39.00 คือ ขาดความรู้ด้านการจัดการตลาด และการขาย ร้อยละ 56.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการให้บริการชุมชน ปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 32.00 คือ ชุมชนไม่ให้ความสนใจในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ร้อยละ 68.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 44.00 คือ ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

นักเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 77.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ปัญหาที่พบมากที่สุด ร้อยละ 52.00 คือ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ร้อยละ 83.00 มีปัญหาหรืออุปสรรคจากด้านผลผลิตในโครงการ ปัญหาที่พบมากที่สุด ร้อยละ 65.00 คือ แมลงศัตรูพืชทำลายพืชผัก ร้อยละ 61.50 มีปัญหาหรืออุปสรรคด้านการบันทึกผลและรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาที่พบมากที่สุด ร้อยละ 22.50 คือ เพื่อนนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ

ตอนที่ 7 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ และความคิดเห็นในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

ตอนที่ 7.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ให้การสัมภาษณ์เป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี จำนวน 2 คน ระหว่าง 31 - 35 ปี จำนวน 1 คน และ 51 - 55 ปี จำนวน 1 คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทั้งหมด มีอายุราชการ 5 - 10 ปี จำนวน 2 คน 16 - 20 ปี จำนวน 1 คน และมีอายุราชการมากกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร 5 - 10 ปี มีจำนวน 3 คน มากกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ

ประสบการณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ด้านการเตรียมการ

โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ได้เลือกรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ดังนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 2 โรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 2 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เลือกปฏิบัติ กิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 3 โดยผู้บริหารโรงเรียนจำนวนทั้งหมดให้ข้อมูลว่า รูปแบบกิจกรรมที่โรงเรียนเลือกปฏิบัติมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของโรงเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่น กิจกรรมตามรูปแบบที่โรงเรียนจัดเป็นสิ่งที่ชุมชนมีการปฏิบัติอยู่แล้ว บุคลากรมีความพอใจที่จะปฏิบัติตามรูปแบบที่เลือก ซึ่งในอนาคตผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อมูลว่าจะปฏิบัติรูปแบบเดิม เพราะเป็นสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติมาหลายปีจนมีความชำนาญ นอกจากนี้รูปแบบกิจกรรม โครงการที่โรงเรียนปฏิบัติยังเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และอาชีพของคนในท้องถิ่น สำหรับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการดำเนินงานการปฏิบัติกิจกรรม ให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนและชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ วิชามอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบ ผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาตามความถนัด ความรู้ ความสามารถ ความสนใจของแต่ละบุคคล โดยมอบหมายในรูปแบบ ของคำสั่ง

ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ

การปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นต้องใช้ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน เนื่องจากปราชญ์ชาวบ้านเข้าใจสภาพพื้นที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เพราะเป็นคนในพื้นที่ อีกทั้งเคยมีประสบการณ์และความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การนำปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการจะทำให้โครงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้โครงการขยายผลไปสู่ชุมชนได้เร็วยิ่งขึ้น การในบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการสอนกลุ่มประสบการณ์รายวิชาอื่น ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการให้สัมพันธ์กับการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการร่วมกัน การบูรณาการกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการสอนกลุ่มประสบการณ์รายวิชาอื่นประสบความสำเร็จพอสมควร สามารถเผยแพร่เป็นแบบอย่างและเป็นแหล่งศึกษาคูณของโรงเรียนทั้งในและนอกจังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเห็นว่าการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ของโรงเรียนประสบผลสำเร็จมาก เพราะบุคลากรสามารถปฏิบัติได้ดีในหลายๆ กิจกรรม ผลผลิตที่ได้สามารถนำมาใช้ในโครงการอาหารกลางวัน และขายได้ในราคาที่น่าพอใจ และนักเรียนนำกิจกรรมต่างๆ ในโครงการไปปฏิบัติที่บ้านทำให้มีรายได้ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

ด้านการประเมินผลโครงการ

การติดตามผลและการประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามี ความสำคัญต่อโครงการเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้รู้ว่ากิจกรรมใดที่โรงเรียนปฏิบัติมีข้อบกพร่องที่ต้อง แก้ไขอย่างไรบ้าง วิธีติดตามผลและประเมินผลผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะประเมินผลโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ฯ แต่ละภาคเรียนโดยใช้วิธีการสอบถามจากชุมชน ประเมินจากผลผลิตที่ได้รับ สังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเห็นว่าโรงเรียนสามารถดำเนินงาน โครงการต่อไปได้หากความช่วยเหลือต่างๆหมดไป เนื่องจากโรงเรียนดำเนินงานโครงการแบบยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งกิจกรรมบางอย่างสามารถหมุนเวียนงบประมาณได้ มีทุนที่จะดำเนินการ ต่อไปได้ สิ่งที่โรงเรียนต้องการให้ช่วยเหลือมากที่สุด ได้แก่ เอกสารข้อมูลในการจัดการเรียนการ สอนแบบบูรณาการ การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการบูรณาการ ผู้บริหารทั้งหมดพบปัญหาในด้าน การติดตามผลและประเมินผล คือ การประเมินผลโครงการทำไม่ต่อเนื่อง โดยสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดมาติดตามประเมินผลปีละ 1 ครั้ง แต่ไม่นำผลการประเมินมาใช้อย่างจริงจัง วิธีแก้ไข ปัญหา คือ โรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต้อง ร่วมมือกัน มีการวางแผนการประเมินที่ชัดเจน

ปัญหาข้อเสนอแนะอื่นๆ

โครงการนี้ถ้าจะทำให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีความตั้งใจจริง ทุ่มเทไม่เห็นแก่ความเหน็ด ยาก เป้าหมายหลักมุ่งให้เกิดผลกับนักเรียนให้มากที่สุด ต้องมีการนำกิจกรรมในโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ฯ บูรณาการไปสู่วิชาอื่นๆให้ได้ บุคลากรต้องมีความพร้อมและเอาใจใส่ดูแลอย่างต่อ เนื่องกิจกรรมต่างๆจึงจะยั่งยืน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรอบรมให้ความรู้ ในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตร ให้โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 7.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการที่ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 8 คน ส่วนใหญ่มี อายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาหรือเทียบเท่าทั้งหมด จบการศึกษาระดับปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศึกษา จำนวน 3 คน สาขาประถมศึกษา จำนวน 3 คน เทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 คน และสังคมศึกษา จำนวน 1 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปี กลุ่มประสบการณ์ที่สอน คือ การงานพื้นฐานอาชีพ ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกิดจาก การศึกษาด้วยตนเอง

ประสบการณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตาม
แนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ด้านการเตรียมการ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการทั้งหมด ให้ความคิดเห็นว่านโยบายการปฏิบัติงาน โครงการเกษตร
ทฤษฎีใหม่ฯ มีความเหมาะสม เพราะการกำหนดนโยบายของโรงเรียนจะพิจารณาว่าสามารถปฏิบัติได้
จริง เหมาะสมกับสภาพของชุมชนท้องถิ่น นโยบายที่ได้กำหนดมาจากบุคลากรในโรงเรียน และชุมชน
ช่วยกันถกเถียงกัน ในด้านการประสานงานโรงเรียน ได้มีการติดต่อประสานงานกับเกษตรอำเภอ
องค์การบริหารส่วนตำบล กรมปศุสัตว์ ประมงจังหวัด กรมพัฒนาที่ดินจังหวัด และสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัด โดยหน่วยงานดังกล่าวได้ให้ความช่วยเหลือในด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็น
วิทยากรให้ความรู้เรื่องการทำการเกษตร และให้งบประมาณสนับสนุน ครูผู้รับผิดชอบโครงการให้
ข้อมูลว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ได้จัดหางบประมาณเพิ่มเติมโดยขอจากชุมชน วิธีการที่ใช้
จัดสรรงบประมาณสำหรับนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการจะประชุมปรึกษากันทุกครั้ง การจัด
สรรงบประมาณจะแบ่งงบประมาณไปทำกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีแนวทางในการบริหารจัดการที่ดิน และแหล่งน้ำเพื่อ
ใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยยึดหลักการแบ่งพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ใช้พื้นที่
และแหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนจะปรึกษาผู้ที่มีความรู้ เช่น เกษตรอำเภอมาช่วย
วางแผนผังในการจัดแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ด้านการนำหลักการเกษตร
ทฤษฎีใหม่ฯ สอดแทรกเข้าสู่การเรียนการสอน โรงเรียนจะมีการประชุมคณะครูทั้งโรงเรียนเพื่อ
วิเคราะห์เนื้อหาในทุกวิชา กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและทำแผนการ
สอนร่วมกัน ทุกกิจกรรมจะมุ่งให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กิจกรรมโครงการเกษตร
ทฤษฎีใหม่ฯ ที่โรงเรียนปฏิบัติประสบผลสำเร็จ คือ กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมที่ไม่
ประสบผลสำเร็จนั้นไม่มี ทุกกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่ขาดทุน เพราะโรงเรียนเน้นการปฏิบัติเพื่อ
ให้นักเรียนมีทักษะความรู้ และนำผลผลิตมาใช้ภายในโรงเรียน ถ้าเหลือจึงจำหน่าย สำหรับแนวทาง
ในการพัฒนาโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ต่อไปในอนาคต ครูผู้รับผิดชอบโครงการเน้นการปฏิบัติ
กิจกรรม อย่างต่อเนื่องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง และเป็นแหล่งความรู้ การเผยแพร่หลักการเกษตร
ทฤษฎีใหม่ฯสู่ชุมชน โรงเรียนได้เพาะพันธุ์พืชและสัตว์สำหรับแจกจ่ายชุมชน นอกจากนี้ยังให้
นักเรียนนำไปปฏิบัติที่บ้าน

ด้านการประเมินผลโครงการ

วิธีที่ครูผู้รับผิดชอบโครงการใช้ในการประเมินผล คือ การสอบถาม สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในโครงการที่นักเรียนรับผิดชอบ โดยเน้นการประเมินตามสภาพที่แท้จริง เพราะเป็นวิธีที่ครูสามารถประเมินผลได้ดีที่สุด เนื่องจากครูได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยกันกับนักเรียน ซึ่งผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมานักเรียนมีการพัฒนาในด้านนิสัยการทำงานที่ดี มีความรับผิดชอบ ขยันอดทน มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกับเพื่อนในการทำงาน รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ โดยครูไม่ต้องคอยควบคุม การนำไปขยายผลต่อที่บ้านครูผู้รับผิดชอบโครงการทุกคน ได้ให้นักเรียนนำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ไปปฏิบัติต่อที่บ้าน โดยโรงเรียนแจกจ่ายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ให้จากการปฏิบัติงานในโครงการนี้ทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจมาก ภูมิใจที่นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีนิสัยรักการทำงาน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและสามารถนำผลผลิตนั้นมาประกอบอาหารในครอบครัวได้ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ที่ผ่านมาโรงเรียนได้มีการประเมินผลตนเองทุกปี โดยสรุปการรายงานผลโครงการส่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนผลการประเมินก็นำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานโครงการทุกครั้ง โดยพิจารณาว่ากิจกรรมใดที่ทำแล้วได้ผลดี มีกำไรก็จะทำต่อไป กิจกรรมใดที่ทำแล้วขาดทุน ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็จะพิจารณาหากิจกรรมใหม่ทำต่อไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ครูมีงานต้องรับผิดชอบมากเกินไป ทำให้บางครั้งไม่มีเวลาดูแลกิจกรรมในโครงการ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ดิน ฟ้า อากาศไม่เอื้ออำนวย ผลผลิตถูกแมลงศัตรูพืชรบกวน นักเรียนขาดความกระตือรือร้น รับผิดชอบไม่สม่ำเสมอ ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานโครงการ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ควบคุมดูแลบุคลากร และต้องนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โรงเรียนทุกโรงเรียนควรเน้นการปลูกผักสวนครัวแบบปลอดสารพิษ ไม่ใช่สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ใช้น้ำที่ได้จากพืชและสัตว์แทนปุ๋ยเคมี ซึ่งจะทำให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนเป็นผลดีต่อ ชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ผลการสังเกตการนำหลักการแนวคิด “ทฤษฎีใหม่” เข้าสู่การเรียนการสอน

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการนำหลักการแนวคิด “ทฤษฎีใหม่” เข้าสู่การเรียนการสอน ได้มาจากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาหลักในการบูรณาการหลักการแนวคิด “ทฤษฎีใหม่” เข้าไป ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสรุปได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การสำรวจ รวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องที่ศึกษาหรือสนใจ เกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทุกโรงเรียนได้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 1

กิจกรรมที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 โรงเรียน และครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 2

กิจกรรมที่ 3 การวางแผนอย่างครบวงจร พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม กิจกรรมที่ 3

กิจกรรมที่ 4 การจัดลำดับความสำคัญของงาน พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกโรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน และครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 4

กิจกรรมที่ 5 การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน และครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 5

กิจกรรมที่ 6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ และการแบ่งงานกันรับผิดชอบ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ทุกโรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 6

กิจกรรมที่ 7 การศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ตนเลือกปฏิบัติ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 ทุกโรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม กิจกรรมที่ 7

กิจกรรมที่ 8 การปฏิบัติงานตามแผนการที่วางไว้ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 3 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 8

กิจกรรมที่ 9 การใช้กระบวนการตัดสินใจ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทุกโรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 9

กิจกรรมที่ 10 การคิดคำนวณ พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกโรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 10

กิจกรรมที่ 11 การเห็นความสำคัญขององค์ประกอบงาน พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 11 ส่วนครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกโรงเรียน ไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมดังกล่าว

กิจกรรมที่ 12 การประเมินผล พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 โรงเรียน และครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 12

กิจกรรมที่ 13 การปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่ 13

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการบริหาร 11 – 15 ปี และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่จะส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทุกอย่างในโรงเรียน ดังนั้นสมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาความรู้เกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เพิ่มเติม เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับปรุงการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สอนในกลุ่มวิชาการงานพื้นฐานวิชาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าครูผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในเรื่องการทำเกษตรให้มากขึ้น ซึ่งผู้บริหารควรส่งครูเข้ารับการประชุม อบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2534) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การส่งเสริมในการอบรมให้ความรู้แก่ครูควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และตัวครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ควรมีความกระตือรือร้นและตั้งใจจริง มีความเสียสละ มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถที่จะนำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการซึมซับและเกิดความเข้าใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นรวมทั้งให้นักเรียนสามารถพึ่งตนเองได้

นักเรียนเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิงมีอายุ 12 ปี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่

2. ด้านรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 2 ซึ่งเป็นรูปแบบที่จัดกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ แบบเกษตรผสมผสานตามสภาพท้องถิ่น เป็นรูปแบบสำหรับโรงเรียนที่ไม่มีพื้นที่ในการทำนา แต่มีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร กิจกรรมสำคัญ คือการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน สำหรับ 1. ปลูกพืชสวนครัว 2. ปลูกพืชสมุนไพร / ไม้ดอกไม้ประดับ 3. ปลูกไม้ยืนต้น 4. เลี้ยงสัตว์ การที่โรงเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 2 เพราะเห็นว่ารูปแบบที่ 2 เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ซึ่งการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ มาใช้นั้นจะต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อม ความพร้อมของเกษตรกร ความสามัคคีในชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด, 2542) หากตรวจสอบแล้วสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวย ไม่เหมาะสมให้ดำเนินการตามทฤษฎีใหม่ฯ ไม่ควรกระทำ ควรหาหนทางอื่นที่เหมาะสมต่อไป เช่น วนเกษตร เกษตรผสมผสานในรูปแบบอื่นๆ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, 2542) นอกจากนี้ สาโรช วัฒนสาโรช (2542) กล่าวว่า สภาพพื้นที่ของสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีความพร้อมไม่เหมือนกัน สถานศึกษาที่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และแหล่งน้ำ ควรจะเน้นการจัดกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ในลักษณะการฝึกการวางแผนการดำเนินงานเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และ ชุมชน เกณฑ์ในการเลือกรูปแบบกิจกรรม ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เห็นว่าควรให้ผู้บริหารคณะครูและชุมชนร่วมกันเลือก ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหาร โรงเรียนเลือกรูปแบบโดยการประชุมกับคณะครูและผู้นำชุมชน

โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและบริเวณพื้นที่ในการพิจารณาเลือกรูปแบบกิจกรรม ส่วนในเรื่องของความพอใจในการปฏิบัติงานตามแบบกิจกรรมที่โรงเรียนเลือก พบว่าส่วนมากครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ พอใจในการปฏิบัติงานตามรูปแบบที่โรงเรียนเลือก

3. ด้านการเตรียมการ

ด้านการเตรียมการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากกำหนดนโยบายโดยใช้วิธีประชุมครูและผู้ปกครอง มีการกำหนดวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานโครงการเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ (กรมวิชาการ, 2542) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะที่สามารถดำเนินการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแนวทฤษฎีใหม่ฯ เพื่อให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้พยายามกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายให้มากที่สุด ซึ่งโดยหลักการแล้วโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานในสังกัดย่อมต้องขานรับนโยบายของต้นสังกัดด้วยความสนใจที่จะนำมาดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ส่วนในด้านการเตรียมการปฏิบัติงานโครงการผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีประชุมคณะกรรมการร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ซึ่งครูผู้รับผิดชอบโครงการเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน ส่วนนักเรียนร่วมวางแผนปฏิบัติกิจกรรมโครงการร่วมกับเพื่อน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวว่า นักเรียนควรร่วมคิดร่วมวางแผนการทำงานและรับผิดชอบในภาระงาน ทั้งนี้โดยมีอิสระในการดำเนินงาน คิดเอง ทำเอง ภายใต้การดูแลอำนวยความสะดวกของครู และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชัย ศรีเมือง (2532) ที่กล่าวว่า ในการดำเนินงานทางการเกษตรครูควรชี้แจงให้นักเรียนมีการประชุมวางแผนร่วมกันแบ่งหน้าที่กันทำงาน ในการกำหนดบุคลากรเพื่อรับผิดชอบโครงการ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ แต่งตั้งบุคลากรโดยเลือกจากผู้มีความรู้และเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ นอกจากนี้ยังได้จัดส่งบุคลากรเข้าอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌัญจิก บัวขม (2541) ที่พบว่าการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาประจำโครงการ ผู้บริหารพิจารณาจากผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อ

โครงการและมีความเสถียร ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพราะความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานใดๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ การสรรหาและแต่งตั้งผู้ที่มีความเหมาะสมมารับผิดชอบ ในการประสานงานผู้บริหารได้มีการติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประสานงานกับบุคลากรภายในโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ทำโดยการชี้แจงโครงการให้นักเรียนทราบ และประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูพอง วุ่นวงษ์ (2533) ที่พบว่าโรงเรียนได้มีรายงานผลการดำเนินงาน โครงการให้ชุมชนได้รับทราบโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียน เพราะการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของโรงเรียนควรให้ชุมชนได้รับทราบถือเป็นสิ่งที่ดี เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนซึ่งจะทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนมากขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจ ซึ่งจะต้องทำอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน และยังทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากผู้ปกครองและชุมชน การเตรียมพื้นที่ในการปฏิบัติงานพบว่า ครูได้พัฒนาบริเวณพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก ส่วนการอำนวยความสะดวกการเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนอำนวยความสะดวกโดยได้ประสานขอความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้ครูเป็นผู้สำรวจรายการวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้สอดคล้องกับ กรรณก ชำนาญเพชร (2531) ที่พบว่าวิธีการที่ใช้โรงเรียนใช้มากที่สุดในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน คือ การแนะนำให้ครูสำรวจสภาพและความต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการเตรียมสถานที่เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน โครงการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ จันทนา เกกะสุด (2540) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการปรับปรุงบริเวณสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมเพราะนอกจากจะช่วยให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมตามโครงการแล้ว ยังมีส่วนในการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สำหรับหลักการเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการผู้บริหารโรงเรียนเลือกโดยพิจารณาจากกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย จันทนา เกกะสุด (2540) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมโครงการ โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและ พัทธา สร้อยจิต (2533) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องพิจารณาจากกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่จะนำไปปฏิบัติ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตได้โดยแท้จริง

4. ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ คืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานโครงการ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้รับผิดชอบโครงการด้วยการจัดหาเอกสารให้ครูศึกษาและให้คำแนะนำในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พิเศษย์ จันทนมัฏฐะ (2539) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่ครู ทั้งในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจ เพื่อที่ครูจะได้ปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ เบนจพร พิสิษฐจุฑาทิพย์ (2540) ที่พบว่าผู้บริหารจะเป็นผู้ดูแลครูโดยการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ในด้านการนิเทศติดตามผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผู้บริหารจะใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการสังเกตการปฏิบัติงานร่วมด้วย ส่วนการนำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ขยายผลไปสู่ชุมชนพบว่ามีกรณีเชิญชวนชุมชนมาเยี่ยมชมโครงการ มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมากซื้อผลผลิตและชุมชนได้ให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน สอดคล้องกับ เพ็ญศรี นิยมศรีสมศักดิ์ (2535) พบว่าผู้ปกครองจะมาช่วยตามที่โรงเรียนขอความร่วมมือ โดยให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน ให้อุปกรณ์การเกษตร แนะนำเทคนิคการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ว่า ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติ ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน ในด้านความช่วยเหลือสนับสนุนโครงการที่โรงเรียนได้รับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และให้งบประมาณสนับสนุนชุมชนให้การสนับสนุนเรื่อง วัสดุอุปกรณ์ ส่วนเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด ให้การสนับสนุนด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ นอกจากนี้การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของครูในการให้ความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรแก่นักเรียนพบว่านักเรียนได้รับความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรจากการสอนของครูประจำชั้น โดยครูจัดเอกสารแจกให้นักเรียนศึกษา และให้นักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในโครงการตามถนัดและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับนักเรียนที่ตอบว่า เลือกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความถนัดและความสนใจ และชัยวัฒน์ อายานอก (2540) ที่พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวิธีกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยให้นักเรียนเลือกตามความถนัดและความสนใจ และพร พ่วงกิม (2522) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมควรเน้นที่การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้มาก ควรสำรวจและคัดเลือกทักษะทางการเกษตรที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่นและตรงกับความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนแล้วสามารถนำความรู้ความ

สามารถไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมการเกษตรที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกปฏิบัติ คือ การปลูกผักสวนครัว ซึ่งสอดคล้องกับ บุษรา ประดิษฐ์นุช (2538) ที่พบว่าประเภทของงานเกษตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัด ได้แก่ ปลูกพืชผักสวนครัว และสุนทร นาศรี (2542) ที่พบว่ากิจกรรมการฝึกปฏิบัติงานในวิชางานเกษตร ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติมาก ได้แก่ การปลูกพืชสวนครัว ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปลูกผักสวนครัวนั้น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการปลูก ซึ่งครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว นักเรียนจึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ที่บ้านได้ เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตและทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนเวลาที่ปฏิบัติกิจกรรมจะทำในชั่วโมงวิชาการงานพื้นฐานอาชีพซึ่งสอดคล้องกับ เบญจพร พิสิษฐอุทาทิพย์ (2540) ที่พบว่าครูจะจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในชั่วโมงเรียน เพราะสะดวกและนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการให้ความรู้เรื่องการเกษตรของครู ครูจะอธิบายขั้นตอนอย่างละเอียดแล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเองโดยจะให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ อวยพร ศรีภา (2533) ที่พบว่าผู้สอนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพที่สอนงานเกษตรทุกคนใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรืออธิบายขั้นตอนต่างๆ แล้วสาธิตให้นักเรียนดูหลังจากนั้นจึงให้นักเรียนปฏิบัติจริง ส่วนการเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ๆ ของนักเรียนนั้น นักเรียนจะได้รับความรู้เรื่องการเตรียมดินสอนเรื่องการใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักเพื่อบำรุงดินเรื่องการเพาะปลูกสอนเรื่องวิธีการปลูกพืชชนิดต่างๆ เรื่องการเลี้ยงสัตว์สอนเรื่องระยะเวลาในการขยายพันธุ์ เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิตสอนเรื่องวิธีการเก็บเกี่ยวข้าวที่ถูกต้อง เรื่องการถนอมอาหารสอนเรื่องการทำไข่เค็ม เรื่องการแปรรูปผลผลิตสอนการทำมะพร้าวแก้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรนำผลผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปและควรพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อมาฝึกให้กับนักเรียนเพื่อทำให้ผลผลิตมีรายได้สูงขึ้น และเป็นการฝึกและสร้างอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต สำหรับการจัดการผลผลิตที่ได้รับจากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ นั้นพบว่าโรงเรียนได้จำหน่ายให้โครงการอาหารกลางวัน และแหล่งที่จำหน่ายผลผลิต คือ โครงการอาหารกลางวันและสหกรณ์โรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามหลักการของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ ที่เสนอแนะว่าให้นำผลผลิตไปจำหน่ายหรือนำไปสนับสนุนกิจกรรมอาหารกลางวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) และสมพร นามพรหม (2536) กล่าวว่า การนำผลผลิตไปใช้ในโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน นำไปขายที่ตลาดในชุมชนและนำกลับไปใช้ที่บ้าน การจัดแสดงผลงาน วิธีการต่างๆ ดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีรายได้ มีความรู้เรื่องการขาย เกิดเงินทุนหมุนเวียนในการผลิต ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การจำหน่ายผลผลิตเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการจัดการและการตลาด การดำเนินธุรกิจ ได้ฝึกการคิดคำนวณ คิดต้นทุน คิดกำไร และทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรกรรม อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตของนักเรียนต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่าประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ ของนักเรียน คือ

สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติที่บ้าน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความรู้และทักษะใน การทำการเกษตรสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ซึ่งอุดมชัย ซอยบุคทต (2530) ได้กล่าวว่า ผู้สำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ต้องการนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพหรือหารายได้ พิเศษให้เป็นประโยชน์กับตนเองและสมาชิกในครอบครัว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมใน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ จะทำให้นักเรียนได้ฝึกอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งครอบครัวของนักเรียน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว เมื่อนักเรียนจบการศึกษาหรือบางส่วนไม่ได้ศึกษาต่อ ก็สามารที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ คุณลักษณะที่นักเรียนได้รับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ คือ ความรัก ฝิดชอบ ความขยัน ความอดทน และในอนาคตนักเรียนจะนำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ไปเลือกประกอบ อาชีพ เพราะเห็นว่าทำให้นักเรียนมีรายได้พอกินพอใช้ ซึ่งเพ็ญศรี นิยมศรีสมศักดิ์ (2535) กล่าว ว่า กิจกรรมการเกษตรเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากเพราะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในการทำงาน ทำให้เกิดทักษะในการทำงาน มีนิสัยขยันหมั่นเพียร รู้วิธีการทำงานกลุ่ม การทำงานร่วมกับผู้อื่น และนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

การบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าไปในการเรียนการสอนกลุ่ม ประสบการณ์อื่นๆ พบว่าครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวนเกือบทั้งหมดได้บูรณาการเข้าไปในวิชาการ งานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาหลักในการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าสู่การเรียนรู้โดยตรง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า การนำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าสู่ การเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องแปลกแยกไปจากหลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มการงานและพื้น ฐานอาชีพเป็นวิชาที่นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ อย่างจริงและเต็ม รูปแบบ นอกจากนี้ยังพบว่าครูได้บูรณาการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าไปในทุกวิชา ซึ่งเป็นไปตาม นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ต้องการให้โรงเรียน บูรณาการแนวคิดหลักการของเกษตรกรรมทฤษฎีใหม่ฯ เข้ากับทุกกลุ่มวิชา และจากผลการวิจัยยัง พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ในระดับปานกลาง การจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการจัดกิจกรรมตามแผนทำในระดับปานกลาง การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ทำในระดับปานกลาง การวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง ทำในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความเห็น ว่าเพื่อให้การบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ประสบผล สำเร็จ ครูควรได้รับการอบรมในเรื่องการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการบูรณาการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

โรงเรียนที่เลือกปฏิบัติตามรูปแบบที่ 1 ซึ่งมีจำนวน 37 โรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมทำนาข้าวในรูปแบบที่ 1 เพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคในโรงเรียนที่เหลือจึงจำหน่าย ซึ่งเป็นไปตามหลักการของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ที่ต้องการให้นำผลผลิตไปสนับสนุนกิจกรรมอาหารกลางวันและนำไปจำหน่ายให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) ข้าวที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปลูกคือ ข้าวเจ้า โดยคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกพันธุ์ข้าว ประเภทนาข้าวที่โรงเรียนทำคือ ทำนาแบบนาดำ โดยนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำไว้ 2 วัน นำขึ้นตาก 2 วัน การไถใช้รถไถนาแบบเดินตาม การหว่านใช้วิธีไถคราดหว่านพันธุ์ข้าวลงไปแล้วจึงไถกลับ การตกกล้าจะตกเมื่อต้นกล้าอายุ 40 – 60 วัน โดยใช้มือถอน การปักดำไถพรวนแล้วคราดโดยปักดำแบบสับหว่าง การดูแลรักษาใช้วิธีธรรมชาติกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชและใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก การเก็บเกี่ยวจะเกี่ยวด้วยมือโดยใช้เคียว

โรงเรียนที่เลือกปฏิบัติตามกิจกรรมตามรูปแบบที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลผลิตหลายชนิดไปในโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีการวางแผนการผลิตในการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยจัดกิจกรรมการผลิตให้มีความหลากหลาย หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมเกษตรแบบผสมผสาน คือ การเน้นปฏิบัติตามที่เกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ และเป็นไปตามหลักเกษตรผสมผสานที่กล่าวว่า กิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดต้องเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า กิจกรรมเกษตรผสมผสานที่โรงเรียนเน้นหนัก คือ การปลูกพืชสวนครัว ผักที่ปลูกมากที่สุดคือ ผักบุ้ง พืชสมุนไพรที่ปลูกมากที่สุด คือ ว่านหางจระเข้ ไม้ดอกไม้ประดับที่ปลูกมากที่สุด คือ ดอกเข็ม พืชไร่ที่ปลูกมากที่สุด คือ ยูคาลิปตัส ไม้ผลที่ปลูกมากที่สุด คือ กล้วยน้ำว้า ไม้ยืนต้นที่ปลูกมากที่สุด คือ กระถินณรงค์ เห็ดที่โรงเรียนเพาะมาก คือ เห็ดฟาง สัตว์ที่เลี้ยงมาก คือ ไก่พันธุ์เนื้อ

โรงเรียนที่เลือกปฏิบัติตามกิจกรรมตามรูปแบบที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ เชิญปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการโดยส่งนักเรียนไปฝึกปฏิบัติงาน ซึ่ง วสันต์ สุทธโส (2541) ได้กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติงานด้านการเกษตรกับเอกชนในท้องถิ่นให้มาก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับบุคลากรในท้องถิ่น การอำนวยความสะดวกหรือสมนาคุณปราชญ์ชาวบ้านนั้นผู้บริหารได้เบิกจ่ายค่าตอบแทนให้ ส่วนเหตุผลในการนำปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการครูผู้รับผิดชอบโครงการให้เหตุผลว่า เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ได้รับความยอมรับจากนักเรียนและชุมชน และผู้บริหารให้การสนับสนุน ประโยชน์ของการนำภูมิปัญญา

ท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมโครงการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดียิ่งขึ้นชุมชนเห็นคุณค่าของโรงเรียนและโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

5. ด้านการประเมินผลโครงการ

ด้านการประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญวา ประดิษฐ์นุช (2538) ที่พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบในการประเมินผลโครงการอาหารกลางวันส่วนใหญ่ คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการที่ผู้บริหารให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมินผลโครงการเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการมากกว่าบุคลากรอื่น และยังได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินผลโครงการโดยการสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยพิจารณาจากความร่วมมือและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหารที่ประเมินผลโครงการจากการสังเกตการปฏิบัติงาน โดยสังเกตจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลโดยการสังเกตนี้เป็นวิธีที่ง่าย สะดวกต่อการประเมินซึ่งสามารถชี้แนะแนวทางได้อย่างถูกต้อง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการสังเกต เป็นกิจกรรมที่ทำให้ทราบข้อมูลและปัญหาได้เป็นอย่างดี และสามารถชี้แนะแนวทางได้อย่างถูกต้อง ครูผู้รับผิดชอบโครงการได้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานภาคเรียนละครั้ง และได้นำผลการประเมินโครงการมาปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ซึ่งจันทนา เกษะสุด (2540) ได้กล่าวว่า การรายงานผลการปฏิบัติงานจะเป็นการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ดังที่ สำนักงานการศึกษากรุงเทพฯ (2531) ได้กล่าวว่า การประเมินผลโครงการนั้น จะทำให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางแก้ไขและใช้ผลที่ได้จากการประเมินเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

6. ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

6.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ พบปัญหาในการปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรมโครงการ คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้เรื่องรูปแบบ และครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ พบปัญหาการขาดข้อมูลเอกสารในการปฏิบัติตามรูปแบบ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ที่โรงเรียนเลือกปฏิบัติจะเป็นสิ่งที่ทำให้รู้ว่าโรงเรียนจะปฏิบัติงานโครงการไปในทิศทางใด รูปแบบกิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการ การที่โรงเรียนจะเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบใดต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบที่โรงเรียนเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องรูปแบบที่เลือกปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าว เช่น

แจกเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบให้ศึกษา จัดอบรมให้ความรู้ เมื่อโรงเรียนเข้าใจแนวทางปฏิบัติ ตามรูปแบบที่โรงเรียนเลือกปฏิบัติแล้ว จะทำให้การดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ของโรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนและถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านนี้ โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดอบรมให้ความรู้ และควรมาศึกษาสภาพพื้นที่ของโรงเรียนเพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรมโครงการให้

6.2 ปัญหาการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารส่วนใหญ่พบ คือ ขาดเอกสารเกี่ยวกับนโยบายให้ศึกษา จากการศึกษา นโยบายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ พบว่ามีการกำหนดนโยบายหลักการอย่างกว้างๆ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดนำแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดนโยบายอย่างกว้างๆ ทำให้โรงเรียนเกิดความเข้าใจไม่ชัดเจนเท่าที่ควรเนื่องเป็นโครงการใหม่ ยังไม่เคยปฏิบัติ ยากแก่การเข้าใจ จึงต้องการเอกสารเกี่ยวกับนโยบายที่ชี้แจงแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งในหลักการแล้วนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดเป็นเพียงแนวทางดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนจึงต้องกำหนดแนวการปฏิบัติโดยยึดหลักให้สัมพันธ์เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนจึงต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติโดยยึดหลักให้สัมพันธ์สอดคล้อง และสนองตอบนโยบายของต้นสังกัดโดยคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนครูผู้รับผิดชอบโครงการพบปัญหาในการวางแผนปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระบบ ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เป็นโครงการที่ต้องอาศัยความพร้อมหลายด้าน เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านนี้โดย เชิญผู้มีความรู้มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการวางแผนการกำหนดนโยบาย และควรประชุมชี้แจงให้บุคลากรได้เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการตามที่หน่วยงานต้นสังกัดต้องการให้ดำเนินการ ส่วนการวางแผนการปฏิบัติงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ควรพิจารณาจากจำนวนงบประมาณและความพร้อมด้านอื่นๆ ของโรงเรียนมาเป็นเกณฑ์ในการวางแผน

6.3 ปัญหาด้านบุคลากรที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ คือ บุคลากรมีน้อยต้องรับภาระงานมาก และการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะสาขา ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ตุ่นศรี (2537) และ วาณี ผดุงญาติ (2533) ที่พบว่า ครูมีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก และต้องเตรียมการสอนตลอดเวลา อีกทั้งการเรียนการสอนยังเน้นด้านเกษตรซึ่งบุคลากรที่มีอยู่ส่วนมากไม่ค่อยมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านนี้โดยตรงแต่ต้องรับผิดชอบงานด้านนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูผู้สอนต้องมีใจรัก และมีความ

สามารถในสิ่งที่ตนเองสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พยับ เรืองบรรเทิง (2531) ที่กล่าวว่า ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพเกษตรนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีวุฒิทางการเกษตรแต่ให้ครูผู้สอนมีใจรัก ความชอบ ความศรัทธาและเห็นคุณค่าของการศึกษาเกษตร ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาเกษตรมาสอนนักเรียนเพราะผู้ที่รักและศรัทธาและเห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนเองสอนย่อมสามารถสอนให้นักเรียนเกิดความรักและสนใจต่อการเกษตรได้ จากข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาด้านบุคลากรของผู้บริหาร พบว่า ควรมีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในเรื่องการเกษตร ทฤษฎีใหม่ๆ และวิชาการเกษตร

6.4 ปัญหาด้านการประสานงานและปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ พบปัญหาตรงกันคือ ได้รับความช่วยเหลือไม่สม่ำเสมอ ส่วนปัญหาด้านงบประมาณพบว่าได้รับล่าช้าไม่ทันการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเกษตรประเภทต่างๆในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ เป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง หากโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือไม่สม่ำเสมอ จะทำให้กิจกรรมเกษตรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ ขาดตอนหรือหยุดชะงัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบต้องมีความสามารถในการประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ หรือด้านอื่นๆ จากข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาด้านการประสานงานพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการประสานงานโดยเฉพาะ และควรตอบแทนหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ โดยการมอบผลผลิตในโครงการให้ หรือรายงานความคืบหน้าของโครงการให้หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณนั้น โรงเรียนควรให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้มากกว่าเดิม รวดเร็วทันต่อการปฏิบัติงาน และให้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นมาเพิ่มเติม

6.5 ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมอาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ พบปัญหาการขาดงบประมาณมาสนับสนุนโครงการ ส่วนปัญหาจากการเตรียมพื้นที่เพื่อใช้ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ๆ พบว่าพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้ให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาว่า ควรขอความร่วมมือกับชุมชนในด้านแรงงานเพื่อช่วยปรับปรุงอาคาร สถานที่ และโรงเรียนควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น หรือขอวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้แล้วจากแหล่งอื่นๆ การใช้อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆ ควรให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกันให้มากที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการเตรียมพื้นที่ พบว่าโรงเรียนควรเชิญผู้มีความรู้ เช่น เกษตรอำเภามาช่วยวางแผนในการบริหารจัดการพื้นที่

6.6 ปัญหาการให้ความรู้ ความเข้าใจเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรแก่

นักเรียนจากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ส่วนใหญ่พบปัญหาการขาดเอกสารแหล่งวิชาการค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร นาศรี (2542) ที่พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร คือ การขาดคู่มือ / หนังสือตำราทางวิชาการเกษตร ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการเกษตรน้อย ฉะนั้นเพื่อแก้ปัญหาผู้บริหารและโรงเรียนครูผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อให้จัดซื้อหนังสือให้ตรงกับความ ต้องการ สำหรับข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาด้านนี้ ครูผู้รับผิดชอบโครงการเสนอแนะว่า ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมการเกษตรประเภทต่างๆ ในโครงการ ควรช่วยกันทำเอกสารเพื่อให้ความรู้ในเรื่องที่ตนรับผิดชอบ ควรจัดหาเอกสาร ตำรา หนังสือเกี่ยวกับการทำการเกษตรไว้ในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนศึกษา และควรจัดให้มีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร

6.7 ปัญหาการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการสอนในกลุ่มประสบการณ์วิชาอื่นๆ จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่พบปัญหาครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้ากับการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งพบว่าขาดคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และไม่สามารถบูรณาการได้เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบูรณาการ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้ โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัดจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการสอนแบบบูรณาการแก่บุคลากร และควรจัดทำเอกสาร คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ไปสู่วิชาอื่นๆ แจกจ่ายโรงเรียน

6.8 ปัญหาในด้านผลผลิตที่ได้จากโครงการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่พบปัญหา ขาดความรู้ด้านการจัดการ การตลาดและการขาย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าความรู้เรื่องการจัดการ การตลาดและการขาย มีความจำเป็นอย่างมากในการประกอบอาชีพ ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ด้านนี้อยู่มาก ส่งผลให้ขายผลผลิตขาดทุนหรือถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางเสมอๆ ฉะนั้นครูผู้รับผิดชอบโครงการต้องมีความรู้เรื่องนี้เป็นอย่างดีนอกเหนือจากการมีความรู้เรื่องการเกษตร เพื่อช่วยสอน แนะนำให้นักเรียนให้มีความรู้ในการจัดการ การตลาด และการขาย จากข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาด้านนี้ พบว่า โรงเรียนควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องการแปรรูปและการถนอมอาหารมาให้ความรู้ และครูผู้รับผิดชอบโครงการควรมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว

6.9 ปัญหาการประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่พบปัญหา ขาดการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร พิธิษฐจุฑาทิพย์ (2540) ที่พบว่า การประเมินผล

กิจกรรมส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์นั้นพบปัญหาในเรื่องขาดความต่อเนื่อง คือไม่สามารถประเมินผลการจัดกิจกรรมได้ทุกครั้งอย่างต่อเนื่องกันไป ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าข้อจำกัดในด้านงบประมาณ บุคลากรและอื่น ๆ อาจเป็นสาเหตุให้การติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง ซึ่งการติดตามประเมินผลมีความสำคัญต่อโครงการมาก ดังที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2537) กล่าวว่า การติดตามประเมินผลโครงการจะทำให้ทราบถึงอุปสรรค ในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานโครงการให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป จากข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาพบว่า ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำการประเมินผลโครงการโดยเฉพาะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการติดตามโครงการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อโรงเรียนจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ควรจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตร ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านรูปแบบกิจกรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมและความพร้อมของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพาผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ รวมทั้งเชิญหน่วยงานเกษตร สถานศึกษาด้านการเกษตร สถานประกอบการเกษตรของเอกชนในพื้นที่ มาให้ความรู้แก่บุคลากร โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.3 งบประมาณที่จัดสรรให้โรงเรียนควรมากพอ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรแต่ละประเภทในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ได้

1.4 ควรนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลมาวางแผนปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

2.1 ควรประสานงานกับชุมชน วัด หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ด้วยการนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมด้านต่างๆ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

2.2 โรงเรียนควรสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ในการเลือก กิจกรรมการเกษตรกิจกรรมต่างๆ มาปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น และชุมชน

2.3 ห้องสมุดควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม ในการจัดหา เอกสารตำราทางการเกษตร เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้แก่นักเรียน และครูผู้มี หนังสือตำราทางการเกษตรที่เพียงพอให้นักเรียน ได้ค้นคว้าหาความรู้ก็จะเป็นการส่งเสริมให้ กิจกรรมการเกษตรประเภทต่างๆ ในโครงการประสบผลสำเร็จ

2.4 ควรมีการนำกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ มาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ให้มากขึ้น

2.5 โรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญในด้านการติดตามและประเมินโครงการ เพราะโดยหลักการทั่วไปของการจัดโครงการ จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ได้ ทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกิดจากการดำเนินงาน ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลที่ สำคัญต่อหน่วยงานในการที่จะดำเนินงานโครงการต่อไป หรือควรที่จะปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน โครงการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ฯ
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดโครงการการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ที่เหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่น และวัฒนธรรมของชุมชน
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบูรณาการกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ กับการ เรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมาปรับปรุงการ ดำเนินงานโครงการ ให้สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ในเขตการ ศึกษาอื่นๆ เพื่อทราบถึงปัญหาในการดำเนินงานโครงการ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดการ ดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นต่อไป